

Isdal Felles

5916 Isdalstø

Til Lindås kommune

Isdal,31.08.2017

## **Innspel til planprogram KDP Knarvik-Alversund med Alverstraumen (2018-2035)**

Planprogrammet skal setja dei overordna måla for planarbeidet og program for konsekvensutgreiinga. Heile Isdalbygda er teke med i planavgrensinga, men er ikkje nemnd i planen, bortsett frå når det gjeld behov for areal til friluftsområde for Knarvikbygda. Isdalbygda har ein eigenverdi som me ønskjer skal komme fram i planen på ein betre måte. Me må gå ut i frå at planen skal ta omsyn til ve og vel for innbyggjarane på Isdal og, slik at me ikkje berre vert betrakta som ein råvare når det gjeld behov for areal til regionsenteret.

Isdal er ei grøn lunge i eit pressområde for tettstadutvikling. Me ønskjer at Isdal i framtida skal få vera ei levande bygd, der det gamle klyngetunet og kulturlandskapet rundt vert ivareteke som ein verdifull ressurs, med eit særpreg som gjev historisk bakgrunn og identitet til regionsenteret Knarvik. Isdal har ein svært sentral beliggenhet, og her er store muligheter til å driva med grøn omsorg, gardsturisme og formidling av kulturhistorie. Postvegen mellom Bergen og Trondheim gjekk forbi Isdal, og her var postgard frå 1785 til 1866. Her er fornminner frå vikingtid, og verdifulle naturtyper. Klyngetunet på Isdal er eit av få gjenverande på Vestlandet, og det einaste busette/levande att i Nordhordland. Kulturlandskapet her med bygningar og steinarkitektur viser korleis folk i Nordhordland har levd i mange hundre år før oss, og korleis dei har nytta naturressursane rundt seg. Dette er verdifull kunnskap som skuleklassar og barnehagar kan ha nytte av, med kort avstand til Knarvik (og Bergen).

Dei siste åra har det vore eit generasjonsskifte på Isdalgardane, og det er nytt engasjement og ein positiv giv blant folket her. Det er fleire som har/ønskjer å starte opp med sau for å skjytte kulturlandskapet, og på sikt ønskjer me å få tatt i bruk den nære utmarka til beite igjen, slik at me kan få tilbake noko av det gamle opne beitelandskapet.

Knarvik er bygd på utmarka til gardane Isdal og Gjervik. Namn som Juvikstølen fortel om at her var melkestøl for gardane før i tida, ved sjøen i Juvika hadde Isdal laksegilje til fram på 1960-talet, og våre foreldregenerasjon gjekk på skule på det som i dag vert kalla Gamleskulen. Her eigde Isdal grunnen, og Gjervik eigde skulebygningen. Knarvik vert kalla historielaus, men det er mulig å knyta ein sterkare identitet opp mot gardane og lokalhistoria rundt, som har gjeve liv til tettstaden.

Me har ein del innspel til planprogrammet frå Isdal:

Vi vil i utgangspunktet peike på at me oppfattar at dette planarbeidet/planprogrammet bygger på ei svært stor grad av usikkerhet fordi valet av trase for E39 vil ha svært ulike konsekvensar og påverke nærmast alle plantema på ulikt vis.

Sidan planarbeidet og dei skildra utgreiingane bygger på så usikkert grunnlag kan me vanskeleg sjå at utgreiingsarbeidet kan ta til før trase for E39 er valt. I sum vil hele oppstarten av arbeidet framstå som uklar, og skapa usikkerheit blant innbyggjarane, investorer med meir.

Prosessen bør difor utsetjast til trase for E39 er valt.

#### **4.1.5 Kommunikasjon og overordna infrastruktur**

##### *E39 Flatøy-Eikefettunnelen – Ny trase for E39*

Det bør komme fram under dette punktet at to av dei fire alternative traseane gjennom Knarvik er **svært konfliktfylte**, då dei vil få store negative følgjer for bygdene Isdal og Åse. Alternativa V8 og V7C vil føra til rasering av bumiljø, livskvalitet, verdifullt kulturlandskap og landbruksjord, og for alltid øydelegge den grønne lungane som desse bygdene utgjer i dag. Alternativ V4 mot Gjervik er det einaste fornuftige valet, som ikkje rammar verken bygd, busetnad, landbruk eller kulturlandskap, då heile traseen ligg i tunell. Dette er og den raskaste traseen for E39.

Helsetruande faktorar som støy og støv vil øydelegge livskvaliteten til dei som bur her. Isdal er fanga mellom to fjell, og støyen her slepp ikkje ut av dalføret, slik det gjer mot ein fjord. E39 gjennom Isdal vil fanga opp all trafikken frå dagens FV57, + E39, + FV565 (frå Radøy). Dette vert ei mangedobling av den støyen me allereie har i dag. Tungtrafikk vil dundra gjennom dalen, og fartsgrensene er førespeila å auke til 90/110 km/t, der akselerasjonsfeltet blir på strekninga forbi Isdal. Me veit frå før at Statens vegvesen prioriterer god sikt for trafikantane framfør støydempende tiltak, då me har fått avslag på søknad om støyvegg, etter at all vegetasjon langs strekninga vart fjerna vinteren 2017.

I tillegg til dette må det tas omsyn til skuleborn, turfolk og syklistar i det farlige krysset på øvre Isdal, sjå pkt 4.1.7.

Me vil visa til Regional areal- og transportplan for Bergensområdet (som nemnt i pkt 6.2 i planprogrammet), som seier at ein skal ta omsyn til langsiktig grønstruktur, jordvern og gode nærmiljøkvalitetar.

Det bør og visast til under dette punktet at ein i gjeldande plan KDP Knarvik-Alversund (kart s.20 i planprogrammet) allereie har ei ferdig regulert vegløyning med tunell mellom Isdal og Alversund. Her er den farlige utkøyringa på nedre Isdal løyst på ein god måte.

#### **4.1.6 Friluftsliv og rekreasjon**

##### *Slitasje og sårbar natur*

Lonena vert omtalt som innfallsporten til turområda kring Indregardsfjellet (og Isdalfjellet – riktig namn må inn) og kulturlandskapet i Gjervik og Isdal. Og det skal sikrast areal for framtida. Dette arealet er utmarka til Isdalgardane. Turstiane er svært mykje brukt, og dei seinare åra har det vore arrangert årlege terrengløp her. Stiane er ikkje opparbeidd, men går i naturleg terreng, og er difor sårbare. I kominasjon med mykje regn har all ferdsele ført til stor slitasje, og store område med gjørme, der folk går utanom og dermed etablerer breie felt med parallelle stiar. Dersom folk i

framtida skal ha gleda av desse turområda i framtida er dekk ikkje nok å sikre areal. Det må gjerast ein jobb med å tilrettelegge (drenere/kloppe) og halde vedlike.

Når kommunen ønskjer å sikre areal til friluftsliv så er det viktig at dette vert gjort i dialog med grunneigarane, slik at det vert tatt omsyn til landbruk, beitedyr, kulturlandskap og eksisterande busetnad. Me ønskjer å ta vare på kulturlandskapet på Isdal, med det særprega klyngetunet som er det einaste bebudde klyngetunet som er att i Nordhordland (Havrådetunet på Osterøy er museum), og eit av få på Vestlandet. Det er viktig at landskapsrommet som Isdal utgjer ikkje vert øydelagt. Landskaps-siluetten mellom Isdal og Knarvik bør ikkje brytast. Markagrensa vert difor viktig, slik at reguleringar og planar på Knarviksida ikkje kjem over kanten mot Isdal. På «Isdalsida» er me opptekne av at det skal vera LNF-område. Her skal vere mulig å nytte utmarka til beiteområde i framtida, slik som generasjonar har nytta den før oss.

#### **4.1.7 Gang- og sykkel og kollektiv**

Gamlevegen forbi klyngetunet på Isdal er ein populær turveg, då me er heldige å ha gang- og sykkelveg heile vegen mellom Knarvik og Seim. Både turgåarar, syklistar og trimfolk nyttar vegen. Men kryssing av fv57 på øvre Isdal er svært farlig. Dette gjeld ikkje berre for turfolk, men i høgste grad og for skuleborna våre. Vi på Isdal tør ikkje senda ungane våre med skulebussen om morgonen, då dei må kryssa ein svært trafikkert veg med 80-sone. Her er ikkje veglys, og i regn og mørke seier det seg sjølv kor farlig det er for ungar å krysse vegen, ikkje minst for ein liten førsteklasing (med rett på skuleskyss). Me ønskjer at det vert etablert fotgjengarovergang her, og fartsgrensa sett ned til 60 km/t i på denne strekninga. Alternativt ønskjer me at her vert bygd gangbru.

#### **4.1.9 Folkehelse**

Når planen tar opp folkehelse, så vel me å tru at dette og skal gjelde for innbyggjarane på Isdal. Me ønskjer mellom anna å få redusert helsetruande faktorar som støy (frå FV 57) og at me får betre trafiksikring for skuleborn og turgåarar, jmf pkt 4.1.7.

Høyringsutkastet som ligg føre både når det gjeld planprogram og samfunnsplan, legg stor vekt på det frivillige og det plantekniske aspektet. Mykje av fokuset er knytt til folkehelse. I samfunnsdelen vert det lagt til grunn eit breiare utgangspunkt for faktorar som spelar inn på folkehelsa. Me meiner likevel dette ikkje kjem tydeleg nok fram verken her eller i samfunnsdelen. Helse er systematisk knytt til utdanning og utdanningsnivå, slik at skulepolitikk og fokuset på grunnleggjande dugleikar (som gjer elevane i stand til å gjennomføre vidaregåande skule) vert ein sentral del av det førebyggjande helsearbeidet til kommunen. Me vil vidare trekkje fram kor sentral del av helsa til den einskilde det er å kunne stå innanfor arbeidslivet. Det å kunne ha ein jobb å gå til og kunne vere i stand til å forsørge seg sjølv og bidra til samfunnet, er grunnleggjande i eit menneskeliv. Det å ha ein arbeidsplass som legg til rette for ein god arbeidskvardag, vert ein del av måten samfunnet legg opp til god helse for alle på. Kanskje er dette ein så vesentleg og opplagt del av kvardagen til dei fleste av oss, at det vert lett å gløyme. Kommunen som leverandør av utdanning, helsetenester og som arbeidsgivar er likevel tre område som er særskilt viktige for det arbeidet som skal gjerast framover. Me meiner dette får for liten vekt samanlikna med det frivillige og det reint plantekniske (sjølv om

me forstår at nettopp denne planen har fokus på areal). Areal tilrettelagt for fysisk aktivitet er sjølvsagt ein viktig del av planlegginga av eit moderne samfunn. Vektingen av dette ser likevel ut til å få ufortent stor merksemd i dei skriftlege arbeidet som ligg føre frå Lindås kommune. At ein nesten kan få inntrykk av at Isdal felles (sine areal) åleine skal løyse storparten av folkehelseproblema i Knarvik i åra framover, er noko me håpar kjem av ei misforståing.

#### **4.1.10 Landbruk**

Me er veldig einige i det som står i planprogrammet her. Det bør komme fram at landbruksjorda på Isdal er i full drift og at areala her er lettdrevne og har svært god jord pga marine avsetningar i grunnen.

#### **4.1.11 Kulturarv**

Det vil vere naturleg at det særprega klyngetunet på Isdal vert nemnd som særers verdifullt i denne samanhengen, og at dette kan knytast sterkare opp mot identiteten til Knarvik.

#### **5.1.2 Avgrensing av planområdet**

Avgrensinga av planområdet (s.16) viser at heile bygda Isdal med innmark og utmark er teke med i planen. Men navnet Isdal er ikkje med på kartet som viser planavgrensinga, og Isdalbygda er heller ikkje nemnt i teksten. Dette må med, på same vis som for bygdene Gjervik, Kvamme og Fosse. Planen kan få store konsekvensar for Isdal, då Knarvik er bygd på og grensar mot utmarka vår. Ein er i stor grad avhengig av areal i frå Isdal, dersom Knarvik i framtida treng nye område for bustadbygging. Det er viktig at dette kjem tydeleg fram.

Navnet Indregårdsfjellet vert i planen brukt om heile fjellet aust for innmarka på Isdal og sørover mot Knarvik. Dette er feil. Det heiter **Isdalfjellet** (og høyrer til Isdal si utmark). Den delen av fjellet som høyrer til Gjervik si utmark, lenger sør, heiter Indregårdsfjellet. Dette gjeld berre den søre delen. Utmarksgrensa er tydelig oppe på fjellet, med ein gamal steingard frå 1599 i skillet mellom utmarka til dei to gardane. Stien går over denne muren. Kvifor ikkje navnet Isdalfjellet er teke med i kartet veit vi ikkje, men alle som er oppvaksen og har opphavet sitt frå området veit at dette er riktig navn på fjellet. Det er viktig at dette vert rett i omtale av planen og i kart som følgjer planen.

#### **7.3 Medverknad og informasjon**

Me registrerer at samfunnsinteressene som vedkjem Isdalgardane sine areal med innmark og utmark er store. Dei siste ti åra har det vore, og er framleis, eit generasjonsskifte på Isdal. Me ser at me møter ei ny samtid og andre problemstillingar enn generasjonane før oss. Av planarbeidet som er i gang rundt Knarvik er det tydeleg av Knarvik er i ferd med å verta by, og me ser at det er mange faktorar som vil påverka Isdal i framtida. Dette er ein dialog me ønskjer å ta del i. Me understrekar difor behovet for å ha grunneigarar med frå tidleg av i den planprosessen som no kjem. I det arbeidet

som er gjort rundt Lonena er andre aktørar, med store interesser på Isdal felles sin grunn, tatt med på råd frå ein tidleg fase, utan at grunneigar er kontakta før langt ute i prosessen. Me viser til tidlegare høyringsuttale frå Isdal felles om dette. Me ønskjer muligheit stor grad av medverknad i planprosessen.

## **8 Program for konsekvensutgreiing**

Det er behov for utgreiing av konsekvensar for Isdalbygda når det gjeld følgjande tema:

- KDP E39 Flatøy-Eikefettunellen
- Verknader for kulturminner og kulturmiljø
- Verknader for landskap
- Verknadar for busetnad og livskvalitet
- Friluftsliv: verknader for område i bruk eller brukt til friluftsliv (herunder slitasje, og omsyn til beitedyr, samt traseear gjennom bustadområde)
- Tilgjenge til samanhengande gang- og sykkelvegnett: utbetring av farleg kryss på øvre Isdal.

Med helsing,

Grunneigarane på Isdal v/Gnr:

185/1 – Knut Johannensen

185/2 – Kjetil Isdal

185/3 – Jan Morten Dale

185/4 – Vidar Ingebregtsen

185/5 – Reidun Dale Haugland, Aina Isdal Haugland

185/6 – Inger Isdal

185/7 – Kjersti Isdal, Hans Kristian Dolmen